

Mittefinantsaruandlus: usalduse suurendamine siseauditi abil

Valitsemise parendamine siseauditi kaudu

SISUKORD

1	Kokkuvõte	4
2	Suunise eesmärgid ja kontekst	5
3	Jätkusuutlikkus: mõiste taust ja määratlus Euroopas	7
4	Kolm kaitseliini ja jätkusuutlikkuse kolm mõõdet	8
5	Integreeritud juhtimine, integreeritud aruandlus ja integreeritud kindluse andmine	11
6	Siseauditi roll Euroopa direktiivide rakendamisel	13
7	ECIIA	15

Euroopa Siseaudiitorite Ühingute Liit (European Confederation of Institutes of Internal Auditing, ECIIA) on kutsealaliit, mis esindab 36 riiklikku siseaudiitorite ühingut Euroopa ja Vahemere piirkonna laiemas geograafilises piirkonnas. ECIIA missioon on väljendada siseauditi kutseala esindajate ühtseid seisukohti Euroopas.

29. septembril 2014 võttis Euroopa Ülemkogu ametlikult vastu mittefinantsteabe aruandluse direktiivi ja Euroopa Komisjon valmistab ette mittesiduvaid suuniseid selle aruandluse metoodika kohta. Need uued nõuded täiendavad riikides kehtestatud õigusakte ja arendavad kutsetegevust edasi.

Reformi kasulikkus, mis seisneb suuremas läbipaistvuses, usalduses ja pikaajalises tulemuslikkuses, sõltub väljastatavate aruannete kvaliteedist.

Et saavutada suurema läbipaistvuse ja parema valitsemise eesmärgid, tuleb kõnealuse teabe aruandlusega seoses määratleda vastutus ja panna paika järelevalve tagamise mehhanism.

Siseaudit kui organisatsioonide kolmas kaitseliin on valitsemise üks nurgakive. Sõltuvalt sellest, kui väljakujunenud on mittefinantsaruandluse protsess, võib siseauditi üksus aruandluse või funktsiooni suhtes kindlust anda nõustajana. Käesolevas väljaandes kirjeldatakse mitmesuguseid rolle, mida siseaudiitorid võivad täita, ning soovitakse integreeritud lähenemisviisi, mille aluseks on erinevate organisatsioonisiseste ja -väliste kindluse andjate tegevuse koordineerimine.

06/02/2013

Oma 6. veebruari 2013. aasta resolutsioonides „Ettevõtja sotsiaalne vastutus, usaldusväärne, läbipaistev ja vastutustundlik ettevõtlus ning jätkusuutlik majanduskasv” ja „Ettevõtja sotsiaalne vastutus, ühiskonna huvide edendamine ning suund säästvale ja kaasavale taastumisele” tõdes Euroopa Parlament vajadust tagada, et ettevõtjad avaldaksid teavet jätkusuutlikkuse, näiteks sotsiaal- ja keskkonnaküsimuste kohta eesmärgiga teha kindlaks jätkusuutlikkusega seotud riskid ning suurendada investorites ja tarbijates usaldust.

29/09/2014

29. septembril 2014 võttis Euroopa Ülemkogu ametlikult vastu mittefinantsaruandluse avalikustamist käsitleva direktiivi eesmärgiga suurendada ELi ettevõtjate läbipaistvust ja tulemuslikkust keskkonna- ja sotsiaalküsimustes ning seeläbi aidata tõhusalt kaasa pikaajalise majanduskasvu ja tööhõive tagamisele.

Direktiiv, millega Euroopa Komisjon täiendas olemasolevat raamatupidamisalast õigusakti (direktiiv 2013/34/EL), parandab teatavate suurettevõtjate läbipaistvust sotsiaalsete ja keskkonnavalaste küsimuste osas, eriti riikides, kus sellise aruandluse tava veel puudub. Asjaomased ettevõtjad peavad avaldama teabe põhimõtete, riskide ja tulemuste kohta, mis on seotud keskkonnaküsimuste, sotsiaalsete ja töötajaid puudutavate küsimustega, inimõiguste järgimise ning korruptsioonivastaste võitlusega seotud küsimustega ning juhtimisorganite mitmekesisust puudutavate küsimustega.

Ettevõtja tasandil eeldab selle teabe avaldamine paremat kontrolli ja juhtimist. Ettevõtjatele on see pikemas plaanis kasulik, kuna paranevad majandustulemused, vähenevad rahastamiskulud, kahaneb äritegevuse katkestuste mõju ning paranevad suhted tarbijate ja huvirühmadega. Investoritele ja laenuandjatele on see kasulik seeläbi, et investeerimisotsuste aluseks on informeeritum, igakülgsem ja tõesem informatsioon.

Direktiiv on väga paindlik, võimaldades ettevõtjatel avaldada vajalikku teavet kõige sobivamaks peetaval viisil kas aastaaruandes või eraldi aruandes. Ettevõtjad võivad vastavalt oma äranägemisele lähtuda rahvusvahelistest, Euroopa või siseriiklikest suunistest (näiteks ÜRO Global Compact, ISO 26000, Saksamaa säästva arengu koodeks (Nachhaltigkeitskodex) või globaalne aruandlusalgatus (Global Reporting Initiative)).

Praegu kehtib asjaomaste ettevõtjate aruandluse puhul põhimõte „täida või põhjenda”.

**2016.
aastaks**

2016. aastaks kavatseb Euroopa Komisjon koostada mittesiduvad suunised mittefinantsaruandluse metoodika kohta.

2016

2016. aastal tuleks direktiiv siseriiklikku õigusesse üle võtta ja mittefinantsteave tuleks esmakordselt kõikides Euroopa riikides avaldada 2017. aastal.

2018

2018. aastal kavatseb komisjon anda välja direktiivi rakendamise kohta aruande koos võimalike seadusandlike ettepanekutega.

2011-2014

Uus COSO 2013 raamistik hõlmas ka kõnealust aruandlust, nähes eranditult finantsaruandluse asemel ette üldise aruandluse.

Eesmärk on saada ülevaade ettevõtja kogu tegevusest ja väärtuse loomisest, mitte ainult finants-teabest, nagu kirjeldati eelmises dokumendis „ELi uuendatud strateegia aastateks 2011–2014 ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas”.

07/2018

Lisaks on oluline märkida, et Euroopa Komisjon uurib võimalust kehtestada suurettevõtjatele kohustus esitada igal aastal aruanne, milles on riikide kaupa esitatud maksustamisalane teave, nagu teenitud kasum, kasumilt tasutud maksud ning riigilt saadud toetused. Järeldused selle uue nõude kohta avalikustatakse eelduste kohaselt 2018. aasta juulis.

Need uued nõuded täiendavad riikides kehtestatud õigusakte ja arendavad kutsetegevust edasi. Kõik need algatused on suunatud sellele, et ettevõtjad tagaksid suurema läbipaistvuse ja esitaksid rohkem teavet, kuid seejuures peetakse silmas vajadust mitte tekitada ülemäärast halduskoormust.

ECIIA arvates on finants-, keskkonnavalase, sotsiaalse ja muu teabe integreeritud/terviklik ja ühtne esitamine õige tee.*

Siseauditi roll on selles kontekstis väga tähtis. Siseauditi tegevussfäär on finantsaruandlusest ja sellega seotud kontrollidest laiem, hõlmates kindluse andmist ka mittefinantsteabe ning selle teabe avalikustamist toetavate süsteemide, tegevuspõhimõtete ja kontrollide suhtes, eriti sellistes valdkondades nagu jätkusuutlikkuse tagamisega seotud tegevus ja aruandlus ning mittefinantsteabe esitamine.

Käesoleva suunise väljaandmisel on ECIIA eesmärk selgitada mitmesuguseid rolle, mida siseaudit võib täita uute direktiivide rakendamisel, ning seda, kuidas siseaudit saab organisatsioonidele väärtust lisada ja kõrgemat juhtorganit uute ülesannete täitmisel abistada.

Siseauditi roll on ainulaadne võimalus näha organisatsiooni toimimist tervikuna (n.-ö vaade helikopterist). Siseaudit annab sõltumatu kinnituse kontrollide, riskijuhtimise ja valitsemise mõjususe ja tõhususe kohta. Siseauditi tööpõld on lai; üks osa niisugusest kinnitamisest on veendumine, et kõik äritegevuse elemendid on omavahel kooskõlas ja et nendega seotud eesmärgid täidetakse. Samuti näevad siseaudiitorid üksikutest valdkondadest kaugemale, tuginedes oma arvamuse avaldamisel vajaduse korral esimese ja teise kaitseliini tegevusele.

* Väljavõtte IIA Prantsusmaa, Hollandi, Norra, Hispaania, Ühendkuningriigi ja Iirimaa osakondade siseauditi väärtuse pakkumisest (value proposition), märts 2015

See mõiste on saanud alguse mõistest „säästev areng”, mida võib defineerida kui võimet täita praeguste põlvkondade vajadusi, seadmata ohtu tulevaste põlvkondade võimalusi rahuldada oma vajadused. Teisisõnu on säästva arengu eesmärk tagada parem elukvaliteet kõigile – nii praegustele kui ka tulevastele põlvkondadele. Säästev areng hõlmab arenguvisioni, milles on ühendatud lühi- ja pikaajalised eesmärgid ning kohalik ja ülemaailmne tegevus, ning see käsitleb sotsiaalseid, majanduslikke ja keskkonnavalaseid küsimusi inimarengu lahutamatu ja üksteisega seotud komponentidena.

Oma teatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele pealkirjaga „ELi uuendatud strateegia aastateks 2011–2014 ettevõtja sotsiaalse vastutuse valdkonnas” on Euroopa Komisjon pakkunud välja ettevõtja sotsiaalse vastutuse uue määratluse – see on „ettevõtja vastutus tema tegevusega ühiskonnale avalduva mõju eest”.

Et sotsiaalset vastutust täielikult kanda, peaksid ettevõtjad panema paika, kuidas lõimida sotsiaalseid, keskkonnavalaseid, eetilisi, inimõiguste ja tarbijakaitse alaseid aspekte oma majandustegevusse ja kesksesse strateegiasse tihedas koostöös huvirühmadega ning pidades silmas:

- ühisväärtuse loomise maksimeerimist omanike/aktsionäride ning muude huvirühmade ja ühiskonna kui terviku jaoks;
- oma tegevuse võimaliku kahjuliku mõju tuvastamist, ärahoidmist ja leevendamist.

Mõned Euroopa riigid – Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Hispaania Kuningriik, Rootsi, Taani ja Norra – kehtestasid jätkusuutlikkusega seotud teabe avaldamise kohustuse enne Euroopa vastava direktiivi vastuvõtmist.

Jätkusuutlikkuse tähtsuse teadvustamine peab lähtuma kõrgema juhtorgani tasandilt. Probleematiilistel valdkondadel nagu kliimamuutused ja inimõigused võib olla märkimisväärne negatiivne mõju, kuid need võivad pakkuda ka häid võimalusi. Jätkusuutlikkus peab ärristrateegias moodustama „lisakihi”, mis on paigutatud tegevusalaste aspektide kohale.

Lisaks peavad kõrgem juhtorgan ja juhtkond määratlema teabe, millest avalikkusele teada antakse, ning panema jätkusuutlikkusele suunatud tegevusega seoses paika rollid ja järelevalvekohustuse, sealhulgas aruandluse viisi ja kindluse andmise mudeli.

4

Kolm kaitseliini ja jätkusuutlikkuse kolm mõõdet

ECIIA soovib lähtuda kolme kaitseliini mudelist, mis aitab eristada eri üksuste rolle aruandlusprotsessis.

Kolme kaitseliini mudel

Esimese kaitseliini moodustab keskastme juhtkond, kes vastutab mittefinantsaruandluse eest.

Teise kaitseliini moodustavad finantskontrolli, riskijuhtimise, vastavuse tagamise ja muud sarnased üksused, kes hõlbustavad ja jälgivad mõjusa mittefinantsaruandluse protsessi elluviimist keskastme juhtkonna poolt ning abistavad tegevusüksusi asjakohase olulise teabe edastamisel organisatsiooni siseselt nii ülemistele kui ka alumistele tasanditele.

Kolmanda kaitseliini moodustab siseauditi üksus, kes annab sõltumatu kinnituse organisatsiooni kõrgemale juhtorganile ja tippjuhtkonnale. Mittefinantsaruandluse protsessi ja avalikustatava teabe osas saab siseaudit anda kindlust tulemusliku riskijuhtimise ja asjakohaste kontrollimehhanismide suhtes.

Ettevõtja mittefinantsaruandlusega seotud töö eest peab võtma vastutuse mingi järelevalveorgan. ECIIA soovitusel peaks siseauditi üksus selle organiga koostööd tegema ja talle omapoolse sõltumatu kinnituse andma.

Enne kõrgema juhtorganini jõudmist läbib aruandlusprotsess mitu organisatsiooni tasandit.

Välisaudiitor väljastab auditiaruande finantsaruannete kohta, kuid mittefinantsteabe puhul ei ole tema roll nii kindlapiiriline. Välisaudiitor võib täita mitmesuguseid rolle sõltuvalt ettevõtjaga sõlmitud auditeerimislepingu tingimustest ja siseriiklike õigusaktide nõuetest. Direktiiv ei sisalda praegu nõudeid välisaudiitori rolli kohta seoses mittefinantsteabega.

Kõrgem juhtorgan tuleks kaasata protsessi peamiste elementide määratlemisse. Need elemendid on näiteks:

- aruandluse kohta antava kindluse tase,
- mittefinantsteabe olulisuse aste,
- avalikustatava teabe liik (nt strateegiline teave),
- teabe kogumise põhimõtted (koostöös 2. ja 3. kaitseliiniga).

Uus aruandlus hõlmab kolme põhivaldkonda: majandusala, sotsiaalküsimusi puudutavat ja keskkonnavalast teavet. Alljärgnevalt kirjeldame iga liini rolli uue teabe kogumisel ja ettevalmistamisel.

	Majandusala teave	Keskkonnavalane teave	Sotsiaalküsimusi puudutav teave
1. kaitseliin	Vastutab andmete kogumise eest ning rakendab korruptsiooni ja altkäemaksude tõkestamisele suunatud eeskirju. Jälgib protsessi ja võtab vajaduse korral korrigeerivaid meetmeid.	Vastutab keskkonnaküsimusi puudutavate andmete kogumise eest ja määratleb tulemuslikkuse põhinäitajad. Jälgib protsessi ja võtab vajaduse korral korrigeerivaid meetmeid.	Vastutab sotsiaalküsimusi puudutava teabe kogumise eest. Jälgib protsessi ja võtab vajaduse korral korrigeerivaid meetmeid.
2. kaitseliin	Vastavuse tagamise üksus töötab välja andmete kogumise protsessi. Määratleb aruandluse vormi ja protsessi. Kontrollib protsessi ja abistab 1. kaitseliini.	Töötavishoiu ja tööohutuse üksus määratleb asjakohaste andmete kogumise protsessi. Määratleb aruandluse vormi ja protsessi. Kontrollib protsessi ja abistab 1. kaitseliini.	Personalijuhtimise üksus töötab välja andmete kogumise protsessi. Määratleb aruandluse vormi ja protsessi. Kontrollib protsessi ja abistab 1. kaitseliini.
3. kaitseliin	Annab kindlust organisatsiooni tulemuslikkuse suhtes oma riskide hindamisel ja juhtimisel ning nendega seotud sisekontrollisüsteemide rakendamisel, sh 1. ja 2. kaitseliini toimimise kohta.	Annab kindlust organisatsiooni tulemuslikkuse suhtes oma riskide hindamisel ja juhtimisel ning nendega seotud sisekontrollisüsteemide rakendamisel, sh 1. ja 2. kaitseliini toimimise kohta.	Annab kindlust organisatsiooni tulemuslikkuse suhtes oma riskide hindamisel ja juhtimisel ning nendega seotud sisekontrollisüsteemide rakendamisel, sh 1. ja 2. kaitseliini toimimise kohta.

Teiste protsesside puhul on tõhusa ja mõjusa aruandlusprotsessi oluliseks eelduseks eri kaitseliinide tegevuse koordineerimine ning kõrgem juhtorgan peab kaaluma allpool kirjeldatud integreeritud juhtimist, aruandlust ja kindluse andmist.

Uue direktiivi rakendamine mõjutab organisatsioone väga erinevatel viisidel. Mõningates organisatsioonides on mittefinantsteabe avaldamine juba tavaks, teistes aga mitte. Mõned organisatsioonid võivad otsustada mitte täita uusi aruandlusnõudeid, vaid eelistada mittetäitmise põhjendamist.

Mittefinantsteabe suhtes kindluse andmine on arenev valdkond. Siseaudiitoritel on head võimalused sellise kindluse andmiseks, kuna neil on kogemused kindlustandva töö tegemisel kooskõlas kutsetegevuse standarditega. Seejuures on siiski mõningaid praktilisi probleeme. Siseaudiitorid peaksid hindama, kas nende oskused on piisavad konkreetsete valdkondade suhtes kindluse andmiseks.

Mõningate valdkondade puhul tuleks kaaluda ekspertide kasutamist ehk allhanget, samuti multidistsiplinaarsete meeskondade moodustamist.

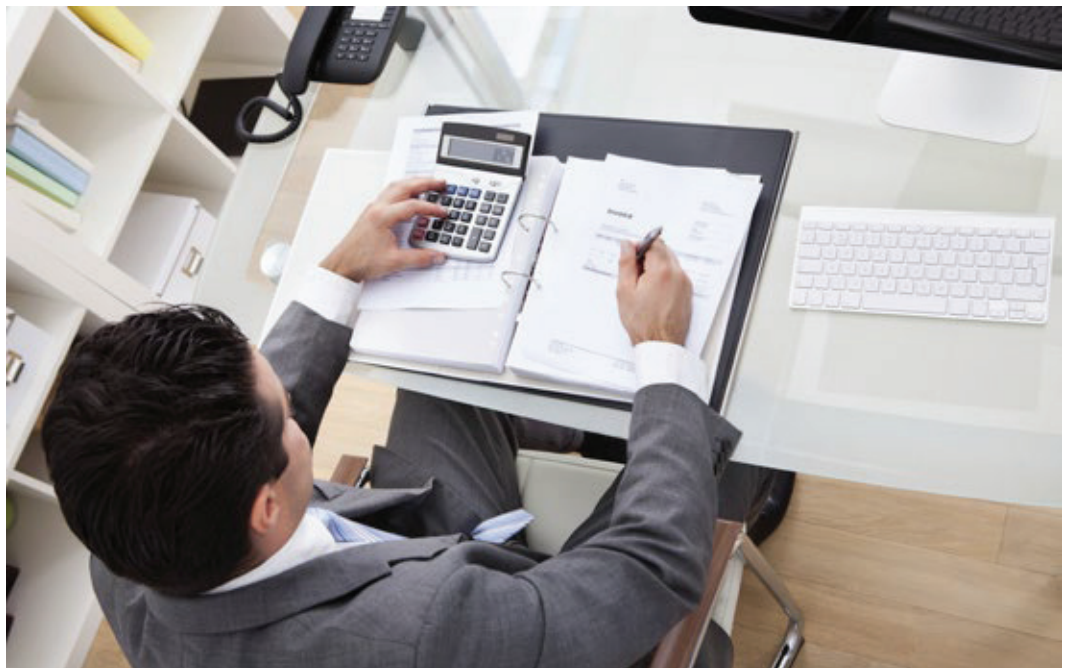
* Rahvusvahelised siseauditeerimise kutsetegevuse standardid (IPPF) on IIA propageeritavate usaldusväärsete juhiste sisuline raamistik, mis pakub kõikjal maailmas siseaudiitoritele autoriteetseid suuniseid. Lisateave internetis aadressil www.theiia.org.

4

Siseaudiitorid võivad rakendamisprotsessis täita mitmesuguseid rolle.

	Jätkusuutlikkuse küpsusaste	Siseauditi tähelepanu ulatus
Juht	Jätkusuutlikkus on strateegia osa, et luua väärtust.	Osaleb integreeritud kindluse andmises jätkusuutlikkuse osas, tehes sõltumatu ülevaatuse.
Küps	Jätkusuutlikkusega seotud riske juhitakse ja regulatiivseid nõudeid täidetakse.	Jätkusuutlikkus on kaasatud riskide hindamisse ja auditeerimise tööplaani.
Järgija	Regulatiivsed nõuded	Jätkusuutlikkusega seotud tegevus sisaldub siseauditi üksuse põhimääruses.

Teiste protsesside puhul on tõhusa ja mõjusa aruandlusprotsessi oluliseks eelduseks eri kaitseliinide tegevuse koordineerimine. Lisaks tuleks tagada, et kõrgem juhtorgan võtaks kasutusele kompleksse lähenemisviisi ja kaaluks allpool kirjeldatud integreeritud juhtimist, aruandlust ja kindluse andmist.

Muutused ei puuduta üksnes mittefinantsaruandlust, vaid ka integreeritud kindluse andmist. Läbipaistvuse eesmärkide järgimisel on Euroopa reform organisatsioonidele tõeliselt kasulik, kui nad võtavad kasutusele integreeritud lähenemisviisi ning hakkavad rakendama integreeritud juhtimist, aruandlust ja kindluse andmist.

Mittefinantssteabe kohta kindluse andmine on äärmiselt oluline huvirühmade usalduse loomisel. Kui mittefinantsaruannetes avaldatud teabe suhtes puudub usaldus, võib see takistada selle teabe kasutamist.

Kindluse andmine on protsess ning see peab põhinema piisaval ja usaldusväärsel teabel, seda tuleb ellu viia sõltumatult teabe aluseks olevatest protsessidest ning selle kinnituseks tuleb vormistada aruanne.

Rahvusvaheline Integreeritud Aruandluse Komitee (International Integrated Reporting Council; IIRC*) märgib, et usaldusväärsust suurendavad sellised mehhanismid nagu huvirühmade asjakohane kaasamine ja sõltumatu organisatsiooniväline kindluse andmine.

Välistel kindluse andjatel ei pruugi põhjendatud kinnituse andmiseks aga olla piisavalt teavet mitmesuguste sisuelementide** kohta. Kindluse andmine eeldab märkimisväärset muutust väliste kindluse andjate tegevusulatuses ning teadmiste, oskuste ja pädevuste kogumis.

Kindluse andmine ei ole tulemus ega aruanne, vaid protsess. Selle peamised elemendid on:

- mõõdetav ja heakskiidetud raamistik ning kontrollide kogum,
- riskipõhine lähenemisviis,
- piisava, usaldusväärsel, asjakohase ja kasuliku teabe olemasolu,
- teabe aluseks olevate protsesside sõltumatu hindamine kompetentsete ja objektiivsete isikute poolt, kes lähtuvad laialdaselt tunnustatud standarditest,
- dokumenteerimine aruande või kirjaliku järelduse vormis.

Seetõttu soovime organisatsioonisiseste (siseaudit, riskijuhtimine jne) ja -väliste kindluse andjate vahelist tegevuse koordineerimist kinnitamise protsessis (validation process).

IIA andis välja juhise, milles selgitatakse niisuguse koordineerimise võimalikku korraldamise viisi, ja võttis kasutusele mõiste „kindluse andmise kaardistamine” (assurance mapping)***.

Erinevate osalejate tegevuse koordineerimine hõlbustab kindluse andmist ja lihtsustab suhtlust kõrgema juhtorganiga.

IIRC* on integreeritud aruandluse määratlenud nii: „Integreeritud aruandlus on ülevaatlik teave selle kohta, kuidas organisatsiooni strateegia, valitsemise, tulemuslikkus ja väljavaated – arvestades organisatsiooni väliskeskkonda – aitavad luua väärtust lühiajalises, keskpikas ja pikas perspektiivis. See on kompleksel lähenemisviisil põhinev protsess, mille tulemusena organisatsioonis valmivad korrapäraselt integreeritud aruanded selle kohta, kuidas organisatsioon ajas väärtust loob”.

Et integreeritud aruandluses nähtaks jätkusuutlikkuse hindamise usaldusväärsel vahendit, peavad organisatsioonid tagama esitatud teabele kooskõlastatud kinnituse.

* IIRC: Rahvusvaheline Integreeritud Aruandluse Komitee (International Integrated Reporting Council) on regulaatorite, investorite, ettevõtjate, standardiasutuste, raamatupidamise kutseala esindajate ja vabaühenduste ülemaailmne ühendus. See ühendus jagab seisukohta, et ettevõtjate aruandluse arengus peaks teave väärtuse loomise kohta olema järgmine samm. Lisateave aadressil www.theiirc.org.

** Väljavõte IIRC integreeritud aruandluse rahvusvahelisest raamistikust, mis asub aadressil www.theiirc.org.

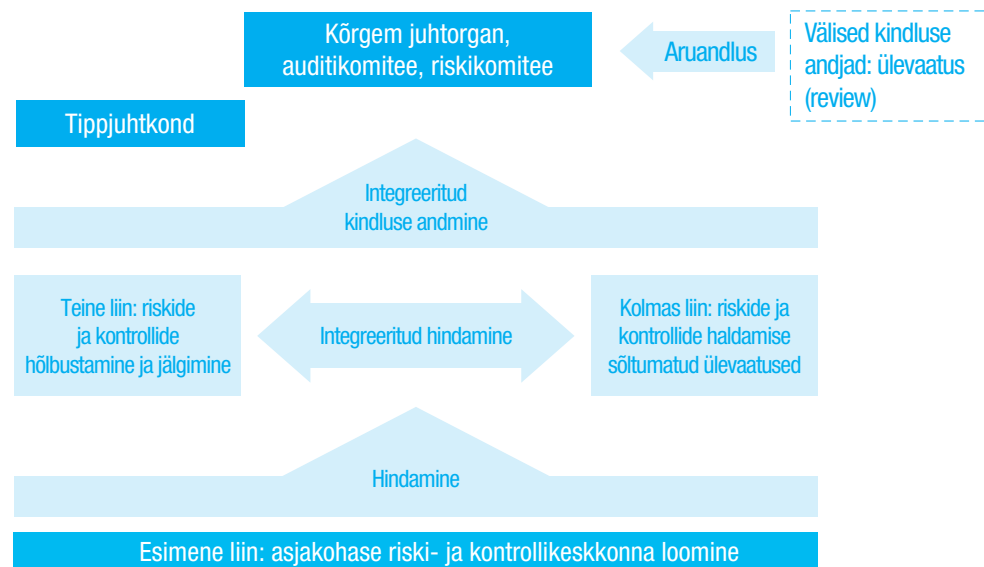
*** Tegevusjuhise 2050-2: Kindlustandvate tegevuste kaardistamine. Need on osa rahvusvahelistest siseauditeerimise kutsetegevuse standarditest (IPPF) ehk IIA propageeritavate usaldusväärsel juhiste sisulisest raamistikust, mis pakub kõikjal maailmas siseauditoritele autoriteetseid suuniseid. Lisateave internetis aadressil www.theiia.org.

Globaalne aruandlusalgatus (Global Reporting Initiative, GRI)* on andnud välja aruandlus-suunised, mis moodustavad organisatsiooni majandus-, keskkonnaalaste ja sotsiaalsete tulemuste aruandluse üldtunnustatud raamistiku. Raamistik on mõeldud kasutamiseks igasuguste organisatsioonide poolt olenemata nende suurusest, sektorist ja asukohast, kuid see ei hõlma integreeritud aruandlust.

GRI on tunnistanud kõnealuste aruannete kohta kindluse andmise tähtsust ja andnud oma suunistes soovitusi kasutada välist kinnitamist, kuid ei nõua siiski välisauditori aruannet, milles kinnitatakse, et teave on koostatud vastavalt GRI suunistele.

GRI mõistab, et organisatsioonidel on olemas oma sisekontrollisüsteemid, mistõttu aruandluse terviklikkust ja usaldusväärsust võivad kontrollida organisatsioonide siseauditi üksused.

Integreeritud kindluse andmise protsessi ülesehitus

Integreeritud kindluse andmine hõlmab organisatsiooniväliste ja -siseste kindluse andjate tegevuse koordineerimist eesmärgiga saavutada kindlustunne, mille puhul kulud ja kasutatavus on parimal võimalikul moel tasakaalustatud turu- ja regulatiivsete nõuetega.

Eri osapooled teevad standardite määratlemiseks ja juhiste väljatöötamiseks koostööd.

Koostöö tulemusena viiakse kindluse andjate hinnangud riskidele omavahel kooskõlla.

Kõrgem juhtorgan peab määratlema vajaliku kindluse taseme ja talle esitatakse lisaks integreeritud aruandlusele ka kooskõlastatud kinnitus.

Vastavalt IPPF** standardile 2050 „Kordineerimine” võib siseaudit selles protsessis täita olulist rolli: „Siseauditi juht peaks jagama informatsiooni ja koordineerima tegevusi teistega, kes organisatsioonisiseselt ja -väliselt osutavad kindlustandvaid ja nõustamisteenuseid, et tagada kohane kaetus ja viia töö dubleerimine miinimumini”.

* GRI : Globaalne aruandlusalgatus (Global Reporting Initiative) on jätkusuutlikkuse valdkonnas üks juhtivaid organisatsioone. GRI propageerib jätkusuutlikkuse aruandlust kui vahendit, mis võimaldab organisatsioonidel oma jätkusuutlikkust parandada ja aidata kaasa säästvale arengule.

** Rahvusvahelised siseauditeerimise kutsetegevuse standardid (IPPF) on IIA propageeritavate usaldusväärsuse juhiste sisuline raamistik, mis pakub kõikjal maailmas siseauditoritele autoriteetseid suuniseid. Lisateave internetis aadressil www.theiia.org.

Ettevõtjatel on kohustus täita suurel hulgal keerukaid aruandlusstandardeid, mistõttu tuntakse üha enam muret aruannetes esitatud teabe täpsuse pärast. Siseaudiitorid võivad siin täita olulist rolli, esitades auditikomiteele hinnangu selle teabe koostamisel kasutatud protsesside ja kontrollide kvaliteedi kohta.

Rahvusvahelise siseauditeerimise kutsetegevuse standardi 2100* kohaselt peavad siseaudiitorid aitama kaasa valitsemisele, riskide juhtimisele ja kontrolliprotsessidele ning nende parendamisele, kasutades süstemaatilist ja korrapärast lähenemist.

„Olenemata sellest, kas siseaudiitorid teevad kindlustandvaid töid või tegutsevad nõustajatena, on nende teadmine n-ö suurest pildist organisatsiooni erinevate algatuste ja tegevuste arvukust arvestades väga tähtis.”

R. Chambers, Ülemaailmse Siseaudiitorite Instituudi (IIA) president ja tegevjuht

„Siseaudiitoritel on organisatsioonis ainulaadne võimalus pakkuda integreeritud aruandluse kohta ülevaadet ja toetada selle koostamist. Siseaudiitorid:

- *omavad teadmisi organisatsioonis rakendatavate protsesside kohta,*
- *võivad mõjutada äriüksustele näitajate kohta edastatava teabe järjepidevust,*
- *annavad kindlust eesmärgiga suurendada näitajate usaldusväärsust mittefinantsaruannetes,*
- *pakuvad teavet organisatsiooni mõjutavate potentsiaalsete riskide kohta,*

omavad sõnaõigust ja saavad mõjutada mittefinantsaruandluse vastuvõtmist, mis võimaldab parandada ja tugevdada suhtlust organisatsioonisest ja -väliste huvirühmadega.”

Tänu organisatsioonisisesele sõltumatusele ning headele teadmistele organisatsiooni tegevusest ja keskkonnast võivad siseaudiitorid täita mitmesuguseid rolle sõltuvalt sellest, kui väljakujunenud on aruandlusprotsessid ja kuidas mittefinantsaruandlus on organisatsioonis kavandatud.

Integreeritud aruandluse ettevaatav iseloom võimaldab siseaudiitoritel võtta enda kanda strateegiline roll, hinnates lühiajalises, keskpikas ja pikemas plaanis organisatsiooni mõjutavaid riske ning jätkusuutlikkuse tagamise kasulikkust ja võimalusi.

Organisatsioonides, kus uut aruandlust on alles hakatud juurutama või kus see on algusjärgus, võivad siseaudiitorid täita pigem nõuandvat rolli. Nad võiksid auditeerida muutuste juhtimise kava ja anda nõu selle kohta, mil määral kava eesmärgid võivad aidata täita organisatsiooni aruandlusnõudeid.

* Rahvusvahelised siseauditeerimise kutsetegevuse standardid (IPPF) on IIA propageeritavate usaldusväärsete juhiste sisuline raamistik, mis pakub kõikjal maailmas siseaudiitoritele autoriteetseid suuniseid. Lisateave internetis aadressil www.theiia.org.

** Väljavõte IIA Prantsusmaa, Hollandi, Norra, Hispaania, Ühendkuningriigi ja Iirimaa osakondade siseauditi väärtuse pakkumisest, märts 2015.

See roll võiks muu hulga hõlmata järgmist:

- uue direktiivi ja tervikliku lähenemisviisi selgitamine ja õpetamine peamistele osalistele,
- direktiivi rakendamise kohta kõrgemale juhtorganile ja/või tippjuhtkonnale soovitude andmine (lünkade analüüs),
- koordineerimise edendamine ja tervikliku lähenemisviisi kasulikkuse propageerimine,
- protsessi ülesehituse ja kontrollide hindamine (koos teise liiniga).

Organisatsioonide puhul, kus mittefinantsaruandlus on juba juurutatud, täidab siseaudit kindlustandvat rolli, ent võib riskide hindamise kontekstis tegutseda ka nõustajana, näiteks aidates kaasa riskide hindamisele.

Kindlustandev roll hõlmab muu hulgas järgmist:

- protsessidega kaasnevate riskide hindamine ja teiste liinide tegevusele tuginemise määratlemine,
- aruandlusprotsessi, sealhulgas sisekontrollide, valitsemise ja riskidega seotud küsimuste hindamine,
- protsessi mõjususes ja tõhususes veendumine,
- soovitude andmine ebaõigete andmete riski vähendamiseks, et kaitsta ja luua väärtust.

Tütarettevõtjatega organisatsioonides on oluline soovitada ühtset lähenemisviisi ja meetodikat, et ühist teavet konsolideerida.

Kuna direktiivid võetakse üle kohalikku õigusesse, võib riikide vahel tekkida nõuetes erinevusi. Piiriüleste konsolideerimisgruppide jaoks võib see olukorra keeruliseks muuta.

Oluline on kindluse andmine tervikuna, mistõttu võtmesõnadeks on ühtlustamine ja koordineerimine.

ECIIA soovib rakendada terviklikku lähenemisviisi. Siseaudit võib selle lähenemisviisi rakendamisel täita olulist rolli.

Siseaudiitorid võivad heale valitsemisele kaasa aidata järgmiselt:

- hinnates eri komiteedes (auditikomitee, riskikomitee jne) täidetavaid rolle ja kohustusi,
- ühtlustades valitsemise, riskijuhtimise ja riskikontrolli funktsioone, protsesse ja terminoloogiat organisatsioonis, mis suurendab kindlust ning tagab ühtse riskijuhtimis- ja kontrollikeskkonna.

Riskijuhtimise kontekstis võib siseaudiitorite panus seisneda järgmises:

- 2. ja 3. kaitseliini rollide ja kohustuste hindamine,
- riskiraamistike ühtlustamine; see hõlmab riskide tuvastamist ja liigitamist, hindamiskaalade ühtlustamist, aruandluse koordineerimist ja probleemide kindlakstegemist.

Sisekontrollide kontekstis võib siseaudiitorite panus seisneda järgmises:

- sisekontrolli ja riskide eest vastutavuse suurendamine esimeses kaitseliinis (äritegevus),
- detailsuse vähendamine (keskendumine peamistele riskidele ja kontrollidele).

Kokkuvõtteks,

Siseaudiitorid võivad uue direktiivi rakendamisel täita mitmesuguseid rolle – nii nõuandvat kui ka kindlustandvat rolli või koguni mõlemat. Samuti võivad nad abistada ettevõtjaid integreeritud kinnitamise rakendamisel.

Oluline on, et rolli ja kohustused määratleks selgelt järelevalveorgan, kes on ühingujuhtimise eest lõppastmes vastutav.

ECIIA

Euroopa siseaudiitorite ühingute liit (European Confederation of Institutes of Internal Auditing, ECIIA) on kutsealaliit, mis esindab 36 riiklikku siseaudiitorite ühingut Euroopa ja Vahemere piirkonna laiemas geograafilises piirkonnas. ECIIA missioon on väljendada siseauditi kutseala esindajate ühtseid seisukohti Euroopas, suheldes Euroopa Liiduga, selle parlamendi ja komisjoniga ning kõigi teiste asjakohaste mõjukate institutsioonidega, ning esindada ja arendada siseauditi kutseala ja head ühingujuhtimist Euroopas. Esmane eesmärk on teadmiste jagamise, oluliste suhete arendamise ja regulatiivse keskkonna jälgimise kaudu valitsemist ja siseauditeerimist edasi arendada.

www.eciia.eu

Tänuavaldused

Väljaande valmimisele aitasid kaasa ECIIA president ja SHV Holdingu siseauditi juht Thijs Smit, IIA Ühendkuningriigi ja Iirimaa osakonna poliitikadirektor David Lyscom, Autogrilli siseauditi juht Silvio de Girolamo, Anadolu Grupi auditikoordinaator Mentis Albayrak ja ECIIA peasekretär Pascale Vandenbussche.

Me täname ECIIA juhatust ja liikmeid retsenseerimise ja kaastöö eest.

ECIIA

European Confederation of Institutes of Internal Auditing
(Euroopa siseaudiitorite ühingute liit)

Koningsstraat 109-111 (buss 5)
1000 Brussels, Belgium

T +32 (0)2 217 33 20

F +32 (0)2 217 33 20

www.eciia.eu